

INHOUD JAARVERSLAG OVER 2004

Ten geleide

Ontstaan / geschiedenis / betekenis voor de vrijeschoolbeweging

De Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie in de huidige omgeving

- samenwerking met de Vereniging van Vrijescholen
- samenwerking met de Iona Stichting

Deelfondsen van de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie

Het verlenen van financiële steun

Toekenning van bijdragen in het verslagjaar 2004

Financieel verslag 2004

Bestuur / Doelstelling

Slotwoord

TEN GELEIDE

Het bestuur van de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie biedt hierbij het jaarverslag over 2004 aan.

In het verslagjaar werd een volgende stap gezet om het fonds meer onder de aandacht te brengen van schenkers en aanvragers. De folders werden actief verspreid en er werd een website geopend:

www.stichtingrsp.nl

Op deze website worden naast algemene informatie over de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie ook de ondersteunde projecten beschreven met kleurrijke foto's en verwijzingen.

Er zijn dit jaar weer verschillende soorten aanvragen binnengekomen en gehonoreerd. Enkele aanvragen werden doorverwezen naar andere instanties, enerzijds omdat ze niet geheel binnen de doelstelling van onze stichting vielen, anderzijds omdat er speciale steuninstanties voor de betreffende initiatieven zijn.

De beleidsrichting van de Stichting is om met kleine bedragen projecten te ondersteunen die enthousiasmerend kunnen werken voor een verdere ontwikkeling van de vrijeschoolpedagogie. Initiatieven voor het heel kleine kind, zoals peuteropvang, worden zo mogelijk in de start- of uitbreidingsfase ondersteund. Zo hopen we met kleine gerichte bijdragen toch veel initiatieven in de toekomst te kunnen blijven stimuleren.

Het bestuur van de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie

ONTSTAAN, GESCHIEDENIS EN BETEKENIS VOOR DE VRIJESCHOOL BEWEGING

Op 1 juni 1963 werd het Kleuterfonds opgericht. Vele vrije kleuterscholen konden in hun ontstaansfase worden geholpen, waarmee een stevige basis werd gelegd onder het hele vrijeschool onderwijs.

De Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie is verder nog op twee andere belangrijke gebieden voor de vrijeschool beweging van grote betekenis geweest.

Eerst werd de opleiding van vrijeschool leerkrachten - destijds nog niet door de overheid gesubsidieerd - financieel geholpen. Vervolgens werd het opzetten van vrijeschool bovenbouwen financieel gefaciliteerd.

Deze twee acties van de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie, die over een groot aantal jaren heen hebben plaatsgevonden, zijn voor de ontwikkeling van de vrijescholen in Nederland, mede dankzij de inzet van zeer velen, van groot belang geweest.

Intussen heeft zowel het voortgezet vrijeschoolonderwijs als de lerarenopleiding geen financiële ondersteuning van externe fondsen meer nodig door de overheidsfinanciering en de ouderbijdragen.

Aan de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie zijn nog een aantal andere initiatieven verbonden geweest of zijn dat nog steeds:

- de opleiding van euritmisten werd mede gefinancierd
- via een deelfonds, het Internationaal Hulp Fonds, werden vrijeschool activiteiten op tal van plaatsen in de gehele wereld ondersteund
- de financiering van Tobiasscholen voor kinderen met ontwikkelingsproblemen kreeg ondersteuning
- het Vrij Pedagogisch Centrum (inmiddels gefuseerd met de Vereniging van Vrijescholen) werd financieel geholpen
- vele jaren werd bijgedragen aan de School voor Spraakvorming
- projecten voor ontwikkeling en begeleiding van de vrijeschool pedagogie werden (mede) gefinancierd
- dankzij extern verworven gelden werd een fonds voor bijzondere initiatieven binnen de vrijeschool beweging opgericht, het Arnold Henny Fonds
- het Fonds voor het Kleine Kind is opgenomen in het algemene fonds waaruit o.a. nieuwe initiatieven voor het opzetten van peutergroepen worden gefinancierd

De Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie heeft in het verleden nauw samengewerkt met de Bond van Vrije Scholen (tegenwoordig: Vereniging van Vrijescholen¹), opdat de schaars beschikbare middelen zo goed mogelijk konden worden ingezet.

¹ De Vereniging van Vrijescholen had voorheen de naam *Bond van Vrije Scholen* en was onder deze naam genoemd in vorige jaarverslagen. Eind 2003 heeft de Bond de naam *Vereniging van Vrijescholen* aangenomen en wordt in dit verslag dan ook als zodanig benoemd.

DE STICHTING VOOR RUDOLF STEINER PEDAGOGIE IN DE HUIDIGE OMGEVING

Al naar gelang de ontwikkelingen in de vrijeschool beweging verandert de positie en de taak van de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie. In de zeventiger en de tachtiger jaren moesten grote bedragen worden bijeengebracht voor onder andere de opleiding van leerkrachten aan vrijescholen en de euritmie-akademie (sinds enige jaren zijn beide opleidingen samengevoegd in de Hogeschool Helicon) en voor een levensvatbare ontwikkeling van vrijeschool bovenbouwen voor het voortgezet onderwijs. Inmiddels zijn al deze instellingen gesubsidieerd en heeft de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie momenteel meer een aanvullende financiële taak voor projecten die niet onder de subsidie vallen maar die wel belangrijk zijn voor de verdere ontwikkeling van de vrijeschoolpedagogie.

Wat verstaan wij onder vrijeschoolpedagogie?

Vrijeschoolpedagogie is geen methodisch-didactisch systeem, maar eerder een opvoedkunst, en wel om datgene wat in de mens aan positieve vermogens verborgen ligt, te wekken, te voeden en tot ontplooiing te brengen. Om kinderen en jonge mensen te kunnen begeleiden op deze weg naar hun eigen menszijn, is het voor hun leraren van groot belang om te werken aan de inhoud en de eigen scholing vanuit de antroposofie als bron. Rudolf Steiner heeft hiervoor vele praktische aanwijzingen en mogelijkheden gegeven. Onderzoeken die het werk bevorderen, worden waar mogelijk financieel ondersteund door de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie. Het gaat dan vooral om onderzoek- en ontwikkelingsprojecten ten behoeve van de inhoudelijke versteviging van de basis van de vrijeschoolpedagogie die niet uit de gebruikelijke subsidies te financieren zijn.

Van groot belang voor de Nederlandse Vrijescholen is ook het werk dat wordt geïnitieerd vanuit de internationale pedagogische sectie in Dornach, waarvoor de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie graag substantiële bedragen ter beschikking zou willen stellen.

Het Kleine Kind

Een warme en liefdevolle opvang en begeleiding van de kleinste kinderen, in de leeftijd van 0 tot 4 jaar, is van essentieel belang voor hun eigen toekomst en vormt tevens een belangrijk voorportaal van de vrijescholen. Daarom is voor de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie nog steeds een actueel speerpunt om financieel behulpzaam te zijn bij initiatieven ten behoeve van het kleine kind.

Samenwerking met de Vereniging van Vrijescholen

In 2004 is na zorgvuldig overleg met het bestuur van de Vereniging van Vrijescholen het convenant van 28 november 2000 tussen beide instellingen met wederzijdse instemming beëindigd. Hiermee heeft de samenwerking met de Vereniging van Vrijescholen een andere vorm gekregen. Aanvragen kunnen nu rechtstreeks door het bestuur van de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie worden toegekend en hoeven niet te worden voorgelegd aan het bureau van de VVS. Anderzijds hoopt de stichting op uitbreiding van het vermogen zodat eventuele aanvragen vanuit de VVS ook weer in behandeling kunnen worden genomen.

Samenwerking met de Iona Stichting

Omdat de Iona Stichting en de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie beide actief zijn om de pedagogie van Rudolf Steiner te bevorderen is tussen beide fondsen in september 2002 een convenant gesloten om jaarlijks de samenwerkingsmogelijkheden te verkennen.

De Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie legt zich vooral toe op de (mede) financiering van kleinschalige initiatieven op het gebied van de vrijeschoolpedagogie terwijl de Iona Stichting zich vooral richt op landelijke dan wel regionale activiteiten, waarvan duidelijk is dat deze een grote uitstraling hebben.

DEELFONDSEN VAN DE STICHTING VOOR RUDOLF STEINER PEDAGOGIE

Van oudsher bestond de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie uit een aantal deelfondsen die in hoge mate - maar wel steeds onder de formele vlag van de Stichting - autonoom konden opereren.

Grote bekendheid had in de zeventiger jaren het *Fonds ter Bevordering van Opleiding en begeleiding van Leraren in het Vrije School Onderwijs* - in de wandeling "het fonds met de lange naam" genoemd - dat met de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie werd geïntegreerd.

Andere bekende fondsen waren het *Bovenbouw Fonds* en het *Kleuter Fonds*, dat later het *Fonds voor het Kleine Kind* werd. Dit *Fonds voor het Kleine Kind* is vanaf 2003 als deelfonds rechtstreeks onder het bestuur van de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie gekomen.

Het *Arnold Henny Fonds* is een deelfonds, opgericht in 1997 dankzij een gift uit de nalatenschap van Arnold Henny. Het heeft ten doel om sociale initiatieven binnen de vrijeschool beweging te bevorderen. Onder meer wordt een jaarlijkse prijs voor een bijzonder initiatief toegekend.

HET VERLENEN VAN FINANCIËLE STEUN

Aanvragen voor financiële steun uit de algemene reserve of uit het Fonds voor het Kleine Kind worden door het stichtingsbestuur beoordeeld. Zo nodig wordt nader contact met de aanvrager opgenomen, waarna het bestuur aan de hand van een aantal beoordelingscriteria een besluit neemt.

Aanvragen ten laste van het Hennyfonds worden beoordeeld door de beherende mandaatgroep. Deze spreekt vervolgens een oordeel uit dat als advies ter finale besluitvorming aan het stichtingsbestuur wordt voorgelegd.

Bij het beoordelen van aanvragen hanteert het bestuur een aantal criteria en worden de volgende vragen gesteld:

- hoe is de aanvragende instelling bekend en bezit deze rechtspersoonlijkheid ?
- omschrijving en doel van het project ?
- wat zijn de totale kosten van het project ?
- hoe ziet het dekkingsplan er uit ?
- is er een verband met het bevorderen van de Rudolf Steiner pedagogie in directe of indirecte zin ?
- heeft het project direct of indirect nut voor de vrijescholen in Nederland?
- hoe is de doorlooptijd van het project?
- staat het project op zichzelf of zijn er vervolgprijzen te verwachten?
- waarom kan het project niet worden opgenomen in een normale exploitatie (eventueel over meerdere jaren)?
- zijn er elders subsidies aangevraagd en eventueel reeds geweigerd en - in het laatste geval - om welke reden?
- zijn er externe aanbevelingen?
- op welke wijze en wanneer kunnen de bestede gelden verantwoord worden?

Voorts wil het bestuur inzicht krijgen in de kans op succes van het project, moet de omvang van de vraag in redelijke verhouding staan tot de mogelijkheden van het fonds, moet het project passen binnen de doelstelling van de Stichting en moeten er geen andere kansrijke financieringsmogelijkheden bestaan.

De vastgestelde speerpunten van beleid van de Stichting leiden tot prioriteiten bij het toekennen van bijdragen.

Deze speerpunten zijn:

- het bevorderen van activiteiten op pedagogisch gebied ten behoeve van het kleine kind (van vóór de kleuterschool leeftijd)
- het bevorderen van onderzoek- en ontwikkelingswerk ten behoeve van de vrijeschool pedagogie, landelijk en internationaal

TOEKENNING VAN BIJDAGEN IN HET VERSLAGJAAR

Uit de **algemene reserve**, inclusief het **Fonds voor het Kleine Kind**, zijn de volgende bijdragen verstrekt:

Vrije Opvoedkunst voor de uitgave van de bundel *Het Lot van de Vrijescholen*, een artikelenreeks geschreven door Frans Lutters en gepubliceerd in de Lerarenbrieven. Lening van €1.500,-

World Wide Initiative for Early Childhood voor een bijdrage in de reiskosten van de Nederlandse afgevaardigde naar de jaarlijkse internationale conferentie. € 137,70.

Een bijdrage in het reiskostenfonds om peuterleidsters, werkzaam in de townships van Zuid Afrika, in de gelegenheid te stellen deel te nemen aan de internationale conferentie in Järna (Zweden). €1000,-

Forum-avond in het Gooi over vrijeschoolpedagogie. Toegekend was een garantie van €200,-. Hierop hoefde geen beroep te worden gedaan omdat de avond succesvol was verlopen.

Vrijeschool De IJssel voor het project *Waarnemingskaders peuters-kleuters*, een onderzoeksproject van vrijeschoolleraars om een handreiking te ontwikkelen die ondersteuning biedt bij het observeren van kleine kinderen. €2.000,-

Stichting Antroposofisch Kindercentrum in Zeist heeft voor de uitbreiding van de huidige twee groepen tot drie peutergroepen een aangrenzende ruimte gerenoveerd en aangepast. Naast een schenking van €2.000,- is ook een lening van €2.000,- toegezegd.

Kinderdagverblijf Noach in Maastricht is een bloeiende opvang voor baby's en peuters in een antroposofische sfeer. Voor de scholingsactiviteiten van medewerkers is een schenking toegekend van €2.000,-, zodat de basis van het werk verzorgd kan blijven worden terwijl de uitbreidingsplannen worden uitgevoerd.

Academie voor Ouders, een initiatief in samenwerking met de Vereniging voor Vrije Opvoedkunst, dat een driejaarlijkse cursus voor ouders omvat. Op 25 september 2004 startte dit project in Driebergen met 48 deelnemers. In de publiciteitskosten is door de stichting bijgedragen met €500,-.

Peuterspeelzaal De Wolkenwagen in Driebergen, voor de verhuizing van de peuterspeelzaal en de daarmee gepaard gaande verbouwing en inrichting van de nieuwe ruimte is een ondersteuning toegekend van €2.000,-.

Allgemeine Anthroposophische Gesellschaft, Pädagogische Sektion, Dornach. Bijdrage in de reiskosten voor de bijeenkomsten van de Haager Kreis, €1.815,12.

Uit het **Henny-fonds** is een lening verstrekt aan *Uitgeverij Christoffor* ten behoeve van de uitgave van *Antroposofie uit de impasse* van Adriaan Bekman. €2.000.

FINANCIËEL VERSLAG

Het vermogen van de stichting bestaat uit een algemene reserve en de reserves van deelfondsen.

De middelen worden liquide aangehouden, opdat steunverleningen vlot te verstrekken zijn.

De balans per ultimo 2004 ziet er gecompriemd als volgt uit (in euro's):

ACTIVA		PASSIVA	
Vorderingen	3.793	Algemene reserve	64.395
Liquide middelen	89.773	Reserves deelfondsen	26.214
Leningen u/g 2003	1.500	Schulden	4.457
Leningen u/g 2004	2.000	Reservering steuntoekenning 2004	2.000
	-----		-----
	97.066		97.066
	=====		=====

De exploitatierekening over 2004 ziet er gecompriemd als volgt uit (in euro's):

BATEN		LASTEN	
Ontvangen en toegezegde Schenken	5.925	Steunverlening uit Algemeen Fonds	4.315
Overige baten	6.223	Fonds voor het Kleine Kind	8.638
Tekort	5.109	PR, secr. en adm.kosten	4.304
	-----		-----
	17.257		17.257
	=====		=====

BESTUUR

Eind 2004 was het bestuur van de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie als volgt samengesteld:

De heer P.M. van Onna, interim-voorzitter en penningmeester
Mevrouw C.C.M. Steinbuch – van Eijnatten, secretaris
Mevrouw S.S. Wehberg, bestuurslid
Mevrouw H. Huese, bestuurslid

Het bestuur werd voor de financiële administratie bijgestaan door de heer Th.G.A. Helling.

De heer R.S.H. Mees is, als oudvoorzitter, een actief adviseur van de Stichting.

DOELSTELLING

Op 29 april 2002 zijn door het bestuur vernieuwde statuten vastgesteld en in een notariële acte gepasseerd.

In artikel 2 wordt vermeld dat de stichting ten doel heeft “het bevorderen van de pedagogie van Doctor Rudolf Steiner in het algemeen, zowel binnen als buiten Nederland en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords”.

Daartoe beoogt de stichting gelden te verwerven uit schenkingen, erfstellingen en legaten, subsidies en donaties, beleggingen en andere baten.

SLOTWOORD

De Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie heeft dringend behoefte aan bijdragen van mensen die de vrijeschoolpedagogie een warm hart toedragen.

Met name de inhoudelijke ondersteuning van de leraren vanuit de Vrije Hogeschool voor Geesteswetenschap en ook de activiteiten ten behoeve van het kleine kind vergen extra aandacht. Deze laatste zijn van groot belang voor een verantwoorde opvang van het kleine kind in de voorschoolse fase.

Bijdragen kunnen worden overgemaakt naar bankrekening nummer 21.21.96.405 t.n.v. de Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie te Zeist.

Het postadres van de stichting is:
Postbus 378
3700 AJ ZEIST

E-mail: info@stichtingrsp.nl
Website: www.stichtingrsp.nl